

การบรรยายพิเศษเรื่อง “การจัดกิจกรรม

Learning Japanese Culture and Biodiversity from UNESCO Biosphere Reserves in Japan”

เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมด้าน SDGs เพื่อการพัฒนานักศึกษา ให้แก่บุคลากรในศูนย์กิจกรรมนานาชาติและสื่อสารองค์กรที่รับผิดชอบงานด้านวิเทศสัมพันธ์ จึงได้เรียนเชิญ Associate Professor Dr. Aida Mammadova, Organization for Global Affairs, Kanazawa University มาบรรยายพิเศษเรื่อง “การจัดกิจกรรม Learning Japanese Culture and Biodiversity from UNESCO Biosphere Reserves in Japan” ในวันที่ 2 ธันวาคม 2564 เวลา 13.30 – 15.30 น.

ในการบรรยายดังกล่าววิทยากรได้บรรยายถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนะนำพื้นที่สงวนชีวมณฑล (Biosphere reserve) ในประเทศญี่ปุ่น ทั้ง 7 แห่ง คือ Mount Hakusan (1980) Mount Odaigahara & Mount Omine (1980) Shiga Highland (1980) Yakushima Island (1980) Aya (2012) Minami-Alps (2014) Sobo, Katamuki and Okue (2017) และ Minakami (2017) โดยที่ Kanazawa University ได้จัดกิจกรรมในพื้นที่สงวนชีวมณฑล Mount Hakusan

2. วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม คือ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมที่จำเพาะต่อประชาชนในพื้นที่สงวนชีวมณฑล รวมถึงเรียนรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ การอนุรักษ์ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3. Kanazawa University สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารเก่า ที่อยู่ในพื้นที่สงวนชีวมณฑล มีชื่อว่า Kanazawa University Hakusan Shiramine Seminar House เพื่อใช้เป็นศูนย์การเรียนรู้นานาชาติ และเพื่อประชาสัมพันธ์การศึกษาวิจัยด้าน SDGs ของ Kanazawa University, Geopark, และ Ecopark

4. กิจกรรมใช้เวลาทั้งสิ้น 3 วัน โดยที่ Kanazawa University เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด

5. ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่

- การเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพจากทั้งภาคสนามบนภูเขา และใน Natural History Museum
- การเรียนรู้การสร้างรั้วไฟฟ้าเพื่อป้องกันหมีป่า
- การร่วมกันล้างโคลนจากที่เก็บน้ำ
- การเข้าร่วม Hakusan Festival เป็นต้น

6. การจัดกิจกรรมดังกล่าว Kanazawa University ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก The Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (MEXT) ประเทศญี่ปุ่น

7. ในช่วงสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) Kanazawa University ได้ปรับรูปแบบเป็นonline โดยที่นักศึกษาต่างชาติสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพอาจยังด้อยกว่าการจัดกิจกรรมแบบ on-site

8. Kanazawa University มีแผนการในการจัดกิจกรรมในรูปแบบ on-site ทั้งนี้นักศึกษาต่างชาติต้องรับผิดชอบค่าเดินทางจากประเทศต้นทางเอง

Every summer, Shinto ceremony is performed at the mountain top's Hakusan Okumiya Shrine on a daily basis.

Wongkot

Kanazawa U_Aida Mammadova

In Japan, an increasing number of abandoned dwellings are becoming a social issue in many rural areas that face continuous population outflow.

Wongkot

Kanazawa U_Aida Mammadova

Unmute Start Video Security Participants 19 Chat 1 Share Screen Record Breakout Rooms Reactions Leave

and is covered with snows over four meters deep in winter.

Wongkot

Kanazawa U_Aida Mammadova

Unmute Start Video Security Participants 19 Chat 1 Share Screen Record Breakout Rooms Reactions Leave

การศึกษาฐานในพื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า อ.แมริม จ.เชียงใหม่

เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้เรื่องพื้นที่สงวนชีวมณฑลในประเทศไทย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เถกิง วงศ์ศิริโชติ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วงศ์ภู ภูภูมิรัตน์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ได้เดินทางไปศึกษาฐาน ณ พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 6 - 7 ธันวาคม 2564 โดยมีรายละเอียดดังนี้

วันที่ 6 ธันวาคม 2564

เวลา 8.00 - 12.00 น. เดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติขุนขาน เพื่อเข้าพบ นางสาววิมลมาศ นุ้ยภักดี หัวหน้าอุทยานแห่งชาติขุนขาน และผู้จัดการพื้นที่ชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า อ.แมริม จ.เชียงใหม่ เพื่อรับฟังการบรรยายเรื่องพื้นที่ชีวมณฑลในประเทศไทย และพื้นที่ชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า

เวลา 13.00 - 17.00 น. เดินทางไปยัง บ้านปางไคร้ เพื่อศึกษาโครงการอนุรักษ์กล้วยไม้ป่ามูย ของชุมชนชาวบ้านปางไคร้ ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบในพื้นที่ชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า

วันที่ 7 ธันวาคม 2564

เวลา 8.00 - 12.00 น. ศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมของชุมชนชาวบ้านปางไคร้

เวลา 13.00 - 16.00 น. เดินทางไปสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ เพื่อศึกษาความหลากหลายของพืช และการใช้พืชท้องถิ่นของชนเผ่าในภาคเหนือ

1. การบรรยายเรื่อง พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา-คอกม้า อ.แมริม จ.เชียงใหม่

พื้นที่สงวนชีวมณฑล คือ พื้นที่ที่ได้รับความสำคัญภายใต้โครงการมนุษย์และชีวมณฑลของยูเนสโก (Man and the Biosphere (MAB) Programme) ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกรอบบัญญัติเครือข่ายพื้นที่สงวนชีวมณฑลโลก (Statutory Framework of World Network of Biosphere Reserve Network)

พื้นที่สงวนชีวมณฑลมีบทบาทหลัก 3 ประการ คือ

- 1) บทบาทด้านการอนุรักษ์: อนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรม ชนิดพันธุ์ ระบบนิเวศและภูมิทัศน์
- 2) บทบาทด้านการพัฒนา: ดูแลการพัฒนาด้านบุคลากรและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

3) บทบาทในด้านการสนับสนุน: สนับสนุนโครงการตัวอย่างสำหรับการวิจัยการให้การศึกษาและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อมและการติดตามตรวจสอบเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับท้องถิ่นระดับชาติและระดับโลก

พื้นที่สงวนชีวมณฑล ประกอบไปด้วย เขตแกนกลาง (Core area) เขตกันชน (Buffer zone) และเขตรอบนอก (Transition area)

- 1) เขตแกนกลาง (Core area) เป็นพื้นที่ที่อนุญาตให้มีกิจกรรมใดๆ ยกเว้นกิจกรรมการวิจัย
- 2) เขตกันชน (Buffer zone) เป็นพื้นที่ที่อนุญาตให้มีเพียงกิจกรรมที่ไม่ขัดแย้งกับการอนุรักษ์ในเขตแกนกลาง และช่วยคุ้มครองเขตแกนกลางด้วย
- 3) เขตรอบนอก (Transition area) เป็นพื้นที่ที่อนุญาตให้มีกิจกรรมด้านการเกษตรต่างๆ การตั้งถิ่นฐาน และการใช้ประโยชน์อื่นๆ

พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า (Mae Sa - Kog Ma Biosphere Reserve) จังหวัดเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2520 ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย อุทยานแห่งชาติออบขาน และอุทยานแห่งชาติขุนขาน จังหวัดเชียงใหม่ โดยครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของอำเภอเมือง อำเภอแม่ริม อำเภอหางดง และอำเภอสะเมิง ประกอบด้วย 2 พื้นที่ลุ่มน้ำหลัก คือ ลุ่มน้ำแม่สา และลุ่มน้ำห้วยคอกม้า ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการศึกษาและวิจัยทางด้านลุ่มน้ำธรรมชาติและอุทกวิทยา และเป็นต้นแบบของการจัดการลุ่มน้ำ รวมทั้งเป็นแหล่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการค้นพบเห็ดทรัฟเฟิล ซึ่งไม่เคยมีรายงานว่าพบในเขตร้อนมาก่อน นอกจากนี้ในพื้นที่นี้ยังเป็นที่อาศัยของชาติพันธุ์หลายชนเผ่า ที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

นางสาววิมลมาศ นุ้ยภักดี หัวหน้าอุทยานแห่งชาติขุนขาน ในฐานะผู้จัดการพื้นที่ชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ได้ดำเนินการกิจกรรมต่างๆมากมาย เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ อาทิ โครงการโรงเรียนสีเขียว โครงการกล้วยไม้ให้ชีวิต และโครงการผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดการประชุมระดับโลกในพื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า คือ การประชุมเครือข่ายพื้นที่สงวนชีวมณฑลแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ครั้งที่ 11 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 22 - 24 พฤษภาคม 2561 ซึ่งเป็นการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์การดำเนินงานของพื้นที่สงวนชีวมณฑลแต่ละแห่งของประเทศสมาชิก โดยมีประเทศเข้าร่วมถึง 13 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ติมอร์-เลสเต เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ ภูฏาน ญีปุ่น เนปาล และคาซัคสถาน อีกด้วย

2. ชุมชนบ้านปงไคร้

ชุมชนบ้านปงไคร้ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ มีการก่อตั้งหมู่บ้านมากกว่า 200 ปีแล้ว โดยชาวบ้านที่อาศัยในชุมชนเป็นชนพื้นเมืองทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สงวนชีวมณฑล เป็นพื้นที่ต้นน้ำ และเป็นชุมชนที่มีบทบาทในการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมือง ได้แก่ กล้วยไม้พ้ามุ่ย กล้วยไม้ดินนกกุ่มไฟ และกล้วยไม้ต่างๆ

โครงการการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ชุมชนบ้านปงไคร้ ใช้การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อในการขยายพันธุ์พืชท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว นำกลับไปปลูกในที่อาศัย หรือไม่นำกลับ แต่นำไปปลูกในป่ารอบชุมชนปงไคร้แทน เพื่อเป็นการนำพันธุ์ไม้กลับคืนสู่ธรรมชาติ

โครงการอนุบาลกล้วยไม้

ชุมชนบ้านปงไคร้ ได้มีพื้นที่สำหรับการอนุบาลกล้วยไม้ที่พบในป่าซึ่งอยู่ในสภาพอ่อนแอ ซึ่งหากชาวบ้านพบกล้วยไม้ในสภาพดังกล่าวระหว่างการหาของป่า ก็จะนำกลับมาอนุบาลไว้ในพื้นที่ดังกล่าวก่อนนำกลับไปปลูกในธรรมชาติอีกครั้งเมื่อกล้วยไม้สมบูรณ์แข็งแรง

3. สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เป็นแหล่งรวบรวมความหลากหลายของพันธุ์ไม้ในพื้นที่ รวมถึงมีพื้นที่ในการจัดแสดงการใช้พืชท้องถิ่นของชนเผ่าในภาคเหนือ

สรุปผลการเตรียมการเพื่อจัดกิจกรรม

“Learning Thai Culture and Biodiversity from UNESCO Biosphere Reserves in Thailand”

จากการรับฟังการบรรยายพิเศษจาก Kanazawa University และการไปศึกษาดูงาน จึงมีแผนในการจัดกิจกรรม “Learning Thai Culture and Biodiversity from UNESCO Biosphere Reserves in Thailand” ขึ้น ณ พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา - คอกม้า อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ โดยจะจัดทำให้เป็นรายวิชา จำนวน 2 หน่วยกิต มีรหัสวิชาสังกัดฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ดังนั้นนักศึกษาชาวต่างชาติจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศจะสามารถได้รับหน่วยกิตจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย ทั้งนี้จะเริ่มจากนักศึกษาจาก Kanazawa University เป็นมหาวิทยาลัยแรก ในเบื้องต้นการจัดกิจกรรมมีรูปแบบ ดังนี้

วันที่	สถานที่	กิจกรรม
1	อุทยานแห่งชาติขุน ขาน และบ้านปงไคร้ จ.เชียงใหม่	- การบรรยายเรื่อง พื้นที่สงวนชีวมณฑลแม่สา-คอกม้า อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ โดย นางสาววิมลมาศ น้อยภักดี หัวหน้าอุทยานแห่งชาติขุนขาน ในฐานะผู้จัดการพื้นที่ชีวมณฑลแม่สา-คอกม้า อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ - ศึกษาวัฒนธรรม 200 ปี ชุมชนบ้านปงไคร้ - ศึกษาวัฒนธรรมการรับประทานอาหารแบบ ชันโตก พร้อมการแสดงทางวัฒนธรรมล้านนา
2	บ้านปงไคร้ จ.เชียงใหม่	- เรียนรู้การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพันธุ์ไม้ท้องถิ่น - นำกล้วยไม้ คื่นสุ่ป่า - ศึกษาแหล่งต้นน้ำ - ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น - ศึกษาวิธีการที่ชาวบ้านชาวปงไคร้ใช้ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3	สวนพฤกษศาสตร์ สมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์	- ศึกษาวัฒนธรรมชาติพันธุ์ - ศึกษาการใช้พันธุ์พืชท้องถิ่น ของชาติพันธุ์

ทั้งนี้จะดำเนินการเสนอตัวอย่างกิจกรรมดังกล่าวกับ Kanazawa University เพื่อเจรจาแลกเปลี่ยนนักศึกษาภายใต้กิจกรรมนี้ต่อไปในอนาคต

กิจกรรมที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สามารถให้บริการวิชาการ

สืบเนื่องโครงการการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชท้องถิ่น เพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว โดยที่นักท่องเที่ยวจะนำไปปลูกในป่ารอบชุมชนปงไคร้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์ไม้ ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและควรให้การสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง โดยในเบื้องต้น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เถกิง วงศ์ศิริโชติ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ได้เสนอให้มีการสร้างแอปพลิเคชัน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้ติดตามสถานะของต้นไม้ที่ตนเองซื้อ และประสงค์ให้นำไปปลูกในป่า ซึ่งชาวบ้านจะมีหน้าที่ถ่ายภาพต้นไม้ทุกๆ และนำไปแสดงในแอปพลิเคชันดังกล่าว นอกจากนี้ด้วยการใช้แอปพลิเคชันนี้ อาจส่งผลให้มีการบริจาคเพื่อซื้อกล้วยไม้หรือพันธุ์ไม้อื่นแบบออนไลน์ เพื่อให้ชาวบ้านนำกลับไปปลูกในป่าเพิ่มขึ้นอีกด้วย เนื่องจากผู้บริจาคสามารถติดตามสถานะของต้นไม้ที่ตนเองซื้อได้